

Research Article

Prevalence of Some High-Risk Behaviors in Covid-19 Positive Patients: Esfarayen 2020

Ahmad Sadeghi ¹ , Akram Zhianifard ², Ameneh Safari ³ , Mohsen Shoja ⁴, Fereshteh Eidy ^{2,*}

¹ Assistant Professor, Department of Public Health, Esfarayen Faculty of Medical Sciences, Esfarayen, Iran

² Instructor, Department of Public Health, Esfarayen Faculty of Medical Sciences, Esfarayen, Iran

³ Instructor, Department of Health Information Technology, Esfarayen Faculty of Medical Sciences, Esfarayen, Iran

⁴ M.Sc., Esfarayen Faculty of Medical Sciences, Esfarayen, Iran

* **Corresponding author:** Fereshteh Eidy, Instructor, Department of Public Health, Esfarayen Faculty of Medical Sciences, Esfarayen, Iran. E-mail: eidy.biostatistic@gmail.com

DOI: [10.52547/nkums.13.3.57](https://doi.org/10.52547/nkums.13.3.57)

How to Cite this Article:

Sadeghi A, Zhianifard A, Safari A, Shoja M, Eidy F. Prevalence of Some High-Risk Behaviors in Covid-19 Positive Patients in Esfarayen City in 2020 Year. *J North Khorasan Univ Med Sci.* 2021;**13**(3):57-63. DOI: 10.29252/nkjms-13037

Received: 16 May 2021

Accepted: 10 Jul 2021

Keywords:

Covid- 19, High-Risk Behaviors, Emerging Disease

Abstract

Introduction: Due to the widespread prevalence of the disease of Covid 19 and the fact that the behavior and lifestyle of people has an important role in the transmission of this disease, this study was conducted to investigate the prevalence of high-risk behaviors in patients with this disease.

Methods: This descriptive-analytical study was conducted on 706 patients whose PCR test results were positive. The required data were collected by completed checklists and medical files. Descriptive tests and logistic regression analysis was used to analyze collected data.

Results: There were 706 people with Covid 19 disease in the study. The mean age of patients was 42.68 ± 16.66 years and 388 people of them were male (55%). The most high-risk behaviors of the people were 423 people attending in public and crowded places (60%) and 226 people using public vehicles (32%). There was a significant relationship between the high-risk behaviors acts and demographic characteristics ($P < 0.05$).

Conclusions: Given the relationship between high-risk behaviors and demographic variables, it is recommended that health education programs be developed with the aim of enhancing knowledge of infectious diseases and conforming to life habits based on specific groups. Periodic evaluations of the behaviors of different demographic groups can also lead to informed planning and smart decisions to prevent the spread of the disease in society.

بررسی شیوع برخی رفتارهای پرخطر در افراد مبتلا به کووید-۱۹ در شهرستان اسفراین در

سال ۱۳۹۹

احمد صادقی^۱، اکرم ژبانی فرد^۲، آمنه صفری^۳، محسن شجاع^۴، فرشته عیدی^{۲*}

^۱ استادیار، گروه بهداشت عمومی، دانشکده علوم پزشکی اسفراین، اسفراین، ایران

^۲ مربی، گروه بهداشت عمومی، دانشکده علوم پزشکی اسفراین، اسفراین، ایران

^۳ مربی، گروه فناوری اطلاعات سلامت، دانشکده علوم پزشکی اسفراین، اسفراین، ایران

^۴ کارشناس ارشد، دانشکده علوم پزشکی اسفراین، اسفراین، ایران

* نویسنده مسئول: فرشته عیدی، مربی، گروه بهداشت عمومی، دانشکده علوم پزشکی اسفراین، اسفراین، ایران. ایمیل:

eidy.biostatistic@gmail.com

DOI: 10.52547/nkums.13.3.57

چکیده	تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۲۶
مقدمه: با عنایت به شیوع گسترده بیماری نوپدید کووید ۱۹ و توجه به این امر که نحوه رفتار و سبک زندگی مردم در جامعه نقش مهمی در روند انتقال این بیماری دارد، این مطالعه با هدف بررسی شیوع رفتارهای پرخطر در مبتلایان به این بیماری انجام شد. روش کار: ۳ مطالعه حاضر از نوع توصیفی-تحلیلی است که به صورت مقطعی و در بازه زمانی هشت ماهه بر روی ۷۰۶ نفر از مبتلایان به بیماری کووید-۱۹ انجام گرفت. داده‌ها با استفاده از چکلیست و اطلاعات موجود در پرونده بیماران گردآوری و در قالب نرم‌افزار آماری SPSS ۲۴ و با استفاده از آماره‌های توصیفی و تحلیل رگرسیون لجستیک مورد تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها: افراد مبتلا به بیماری کووید ۱۹ در بازه زمانی مورد مطالعه ۷۰۶ نفر بوده‌اند. میانگین سنی مبتلایان $42/68 \pm 16/66$ سال و ۲۸۸ نفر (۵۵٪) مرد بوده‌اند. بیشترین رفتار پرخطر افراد مورد مطالعه، حضور ۴۲۳ نفر در اماکن عمومی (۶۰٪) و استفاده ۲۲۶ نفر از وسایل نقلیه عمومی (۳۲٪) بوده است. بین رفتارهای پرخطر افراد مورد مطالعه (به جز استفاده از وسایل نقلیه عمومی) با ویژگی‌های دموگرافیک ارتباط وجود داشته است ($P < 0/05$). نتیجه‌گیری: با توجه به وجود ارتباط بین رفتارهای پرخطر با متغیرهای دموگرافیک، توصیه می‌گردد برنامه‌های آموزش بهداشت با هدف ارتقاء دانش بیماری‌های عفونی و مطابقت با عادات زندگی مبتنی بر گروه‌های خاص توسعه یابد. همچنین ارزیابی‌های دوره‌ای از رفتارهای گروه‌های مختلف جمعیتی می‌تواند منجر به برنامه‌ریزی آگاهانه و تصمیم‌گیری‌های هوشمندانه برای جلوگیری از گسترش این بیماری در جامعه گردد.	تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۴/۱۹
	واژگان کلیدی:
	کووید ۱۹، رفتارهای پرخطر، بیماری نوپدید

مقدمه

بیماری کووید ۱۹ ناشی از نوع جدیدی از کرونا ویروس هاست که اولین بار در سال ۲۰۱۹ در ووهان چین گزارش شد و پس از مدتی به معضلی با پیامدهای اقتصادی، اجتماعی و سلامتی گسترده تبدیل شد (۱). این بیماری دارای پیچیدگی خاصی بوده و ابعاد و پیامدهای چندگانه‌ای دارد که می‌تواند در ایجاد هزینه‌های قابل توجه در حوزه سلامت، اجتماعی و اقتصادی برای افراد، جوامع و خدمات بهداشت نقش داشته باشید (۲). طبق آمار سازمان جهانی بهداشت و تا زمان ارائه این گزارش (۳۰ ژوئن ۲۰۲۱)، تعداد کل مبتلایان در دنیا حدود ۱۸۲ میلیون نفر بوده است. حدود یک‌چهارم کل مبتلایان دنیا مربوط به کشور آمریکا بوده است و پس از آن بیشترین نرخ ابتلا به ترتیب مربوط به کشورهای هند، برزیل و روسیه بوده است. ایران نیز در رده پانزدهم قرار گرفته است. تعداد کل مرگ‌ومیر حاصل از این بیماری در سرتاسر دنیا از ۱/۶ میلیون نفر فراتر رفته (نرخ کشندگی ۲/۲ درصد) که بیشترین میزان مرگ‌ومیر مربوط به کشور آمریکا بوده است. در ایران نیز تا زمان تهیه این مقاله، تعداد

کل مرگ‌ومیر بیش از ۵۲ هزار نفر و تعداد موارد بهبودیافته نیز بیشتر از ۸۰۰ هزار نفر گزارش شده است (۳، ۴). عفونت با کرونا ویروس جدید در مرحله مقدماتی با علائم غیراختصاصی و کلی نظیر احساس کسالت، خستگی و بدن درد، تب و سرفه خشک همراه است (۵). مطالعه‌ای که توسط هوآنگ و همکاران روی ۴۱ مورد تأییدشده از عفونت با کرونا ویروس ۴۰ بستری در بیمارستان ووهان به انجام رسید مشخص نمود که تب (۹۸ درصد)، سرفه (۷۶ درصد)، تنگی نفس (۵۵ درصد) و درد عضله و خستگی (۴۴ درصد) به ترتیب شایعترین علائم بالینی این عفونت بوده‌اند (۶). بررسی‌های اولیه نشان داده است که افراد مبتلا به بیماری‌های زمینهای در معرض خطر بیشتری برای ایجاد عوارض و مرگ‌ومیر ناشی از بیماری کووید-۱۹ می‌باشند. تقریباً ۵۰ درصد از بیماران بستری مشکوک به کرونا ویروس جدید، دارای بیماری‌های مزمن دیگری می‌باشند و حدود ۴۰ درصد از

بیماران بستری که عفونت کروناویروس جدید در آن‌ها به تایید رسیده، مبتلا به بیماری‌های قلبی عروقی یا مغزی عروقی بوده‌اند (۶). به دلیل جدید بودن این بیماری تاکنون برای آن درمان قطعی وجود ندارد و داروی ضدویروسی موفقیت‌آمیزی برای عفونت‌های کرونا ویروس نوین از نظر بالینی تایید نشده و در دسترس نیست. اگرچه مطالعات داخل و خارج کشور در این زمینه آغاز شده و ادامه دارد؛ بنابراین پیشگیری و کنترل عفونت و رعایت اصول بهداشتی توسط عموم مردم در اولویت می‌باشد. به دلیل انتقال تنفسی ویروس کووید ۱۹ و ماندگاری این ویروس در محیط، نحوه رفتار و سبک زندگی مردم در جامعه نقش مهمی در روند انتقال این بیماری دارد (۷). رفتارهای پیشگیرانه مردم که می‌تواند باعث حذف چرخه این بیماری شود می‌تواند شامل شستن دست‌ها با آب و صابون یا محلول ضدعفونی، دست ندادن، روبوسی نکردن، ضدعفونی کردن وسایل خریداری شده، ماشین و محیط خانه و قرنطینه خانگی باشد (۸).

نتایج یک مطالعه در آمریکا حاکی از آن است که جداسازی افراد و قرنطینه خانگی، رعایت فاصله اجتماعی (حداقل ۶ فوت)، پرهیز از حضور در اجتماعات و اماکن عمومی و استفاده از ماسک به‌عنوان برخی رفتارهای مهم در پیشگیری از بیماری کووید-۱۹ قلمداد می‌گردد. یافته‌های همین مطالعه نشان می‌دهد که حدود ۷۷ درصد افراد مورد مطالعه به اصول قرنطینه و جداسازی پایبند بوده و همچنین ۸۰ درصد آنان فاصله اجتماعی را همیشه و در اغلب مواقع رعایت کرده‌اند؛ ۷۴ درصد افراد اذعان کرده بودند که همیشه و یا در اغلب مواقع از ماسک در اماکن عمومی استفاده کرده‌اند. همچنین نتایج نشان داد که برخی رفتارها از قبیل میزان رعایت قرنطینه خانگی، رعایت فاصله اجتماعی استفاده از ماسک در زنان بیشتر از مردان بوده است. این در حالی است که پرهیز از حضور در اجتماعات و اماکن عمومی در مردان بیشتر گزارش شده است (۹).

نتایج مطالعه تقریر و همکاران نشان داد که میزان رعایت رفتارهای پیشگیری‌کننده در دانشجویان پزشکی ایران حدود ۹۴ درصد بوده است. پرهیز از حضور در اماکن شلوغ و پرجمعیت، شستشوی منظم دست‌ها، و کاهش استفاده از حمل‌ونقل عمومی برخی از مهم‌ترین رفتارهای پیشگیرانه از دیدگاه دانشجویان بوده است (۱۰). با توجه به شیوع گسترده این بیماری در کشور و به تبع آن در شهرها و روستاهای کشور و با عنایت به اینکه این بیماری یک بیماری نوپدید است که مطالعات زیادی در مورد آن صورت نگرفته و ناشناخته‌ها در مورد آن بسیار است، لذا محققان بر آن شدند تا شیوع رفتارهای پرخطر را در مبتلایان به این بیماری مورد بررسی قرار دهند. امید است نتایج این تحقیق بتواند گامی موثر در جهت کنترل این بیماری و ارتقای سطح سلامت جامعه باشد.

نتایج مطالعه تقریر و همکاران نشان داد که میزان رعایت رفتارهای پیشگیری‌کننده در دانشجویان پزشکی ایران حدود ۹۴ درصد بوده است. پرهیز از حضور در اماکن شلوغ و پرجمعیت، شستشوی منظم دست‌ها، و کاهش استفاده از حمل‌ونقل عمومی برخی از مهم‌ترین رفتارهای پیشگیرانه از دیدگاه دانشجویان بوده است (۱۰). با توجه به شیوع گسترده این بیماری در کشور و به تبع آن در شهرها و روستاهای کشور و با عنایت به اینکه این بیماری یک بیماری نوپدید است که مطالعات زیادی در مورد آن صورت نگرفته و ناشناخته‌ها در مورد آن بسیار است، لذا محققان بر آن شدند تا شیوع رفتارهای پرخطر را در مبتلایان به این بیماری مورد بررسی قرار دهند. امید است نتایج این تحقیق بتواند گامی موثر در جهت کنترل این بیماری و ارتقای سطح سلامت جامعه باشد.

روش کار

مطالعه حاضر از نوع توصیفی-تحلیلی است که به صورت مقطعی در شهرستان اسفراین در استان خراسان شمالی انجام شده است. داده‌ها با روش سرشماری جمع‌آوری گردید. جامعه پژوهش کلیه افرادی بوده‌اند که در مقطع زمانی هشت ماهه از ابتدای شیوع بیماری (از اسفند ۹۸ تا مهرماه ۹۹) به مراکز بهداشتی درمانی شهرستان اسفراین

یافته‌ها

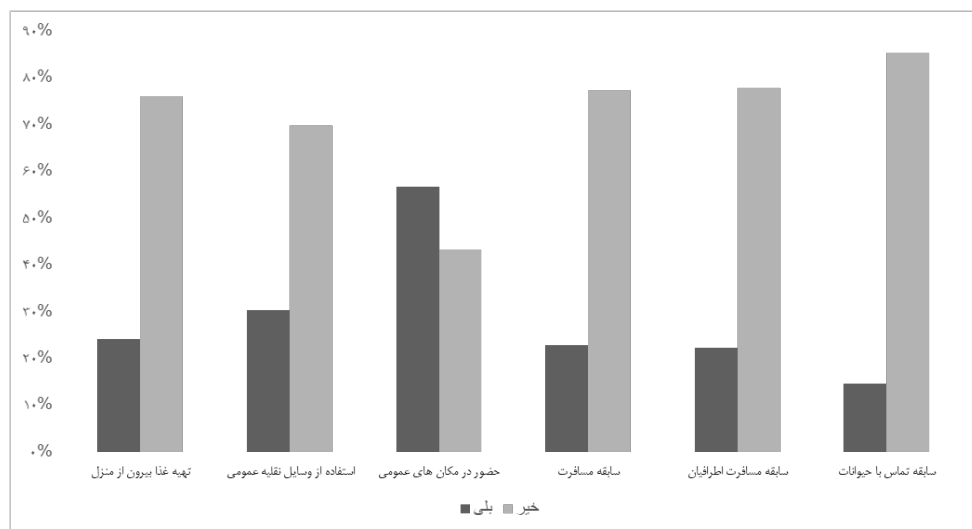
کل افراد مبتلا به بیماری کووید ۱۹ در بازه زمانی مورد مطالعه ۷۰۶ نفر بوده‌اند که ۳۱۸ نفر (۴۵ درصد) زن و ۳۸۸ نفر (۵۵ درصد) مرد بوده‌اند. میانگین سنی افراد $42/68 \pm 16/66$ بوده است و اکثر افراد (۶۰/۱ درصد) در بازه سنی ۳۰ تا ۵۹ سال و دارای تحصیلات دانشگاهی (۴۳/۹ درصد) بوده‌اند. ۳۰ درصد افراد مبتلا خانه‌دار و همچنین حدود یک‌سوم مبتلایان اظهار داشته‌اند که دارای بیماری زمینه‌ای می‌باشند. (جدول ۱).

جدول ۱. مشخصات دموگرافیک مبتلایان به کووید-۱۹ در شهرستان مورد مطالعه

متغیر	فراوانی	درصد فراوانی نسبی
جنسیت		
زن	۳۱۸	۴۵
مرد	۳۸۸	۵۵
سن		
کمتر از ۷	۴	۰/۶
۷-۱۸	۱۶	۲/۳
۱۹-۲۹	۱۳۵	۱۹/۱
۳۰-۵۹	۴۲۴	۶۰/۱
۶۰ و بالاتر	۱۲۶	۱۷/۹
سطح تحصیلات		
بی سواد	۹۸	۱۴/۷
ابتدایی / راهنمایی	۱۲۶	۱۸/۸
متوسطه / دیپلم	۱۵۰	۲۲/۵
دانشگاهی	۲۹۳	۴۴
وضعیت سکونت		
شهری	۵۷۸	۸۱/۹
روستایی	۱۲۸	۱۸/۱
بیماری زمینه‌ای		
ندارد	۴۷۹	۶۸/۳
دارد	۲۲۲	۳۱/۷
شغل		
دانش‌آموز - دانشجو	۵۰	۷/۳
آزاد	۹۴	۱۳/۸
اداری / فرهنگی	۱۱۵	۱۶/۹
بازنشسته-بیکار	۴۴	۶/۵
خانه‌دار	۲۰۴	۳۰
چوپان و کشاورز	۲۳	۳/۴
بهداشت و درمان	۸۶	۱۲/۵
مشاغل صنعتی	۳۸	۵/۶
نظامی	۲۷	۴

بیرون از منزل، سابقه مسافرت، مسافرت اطرافیان و تماس با حیوانات در جایگاه‌های بعدی قرار داشته است (نمودار ۱).

از بین رفتارهای پرخطر بیشترین افراد (۶۰ درصد) در مکان‌های شلوغ حضور داشته‌اند و به ترتیب استفاده از وسایل نقلیه عمومی، تهیه غذا

نمودار ۱. وضعیت برخی رفتارهای پرخطر در مبتلایان به کووید-۱۹

سواد نسبت به افراد با تحصیلات دانشگاهی ۶۰ درصد کمتر شانس مسافرت داشته‌اند. نتایج بیانگر این می‌باشد که افراد دارای تحصیلات دانشگاهی بیشتر مسافرت رفته‌اند. شانس سابقه مسافرت اطرافیان و تماس با حیوانات در افراد ساکن روستا نسبت به افراد ساکن شهر به ترتیب ۱/۹۴ و ۷/۲۲ برابر بیشتر بوده است. متغیرهایی که تاثیر آماری معنی داری بر رفتارهای پر خطر افراد داشته‌اند در جدول ۲ آورده شده است.

نتایج نشان داد حدود ۹۴ درصد افراد اظهار داشته‌اند از روش‌های حفاظت فردی (ماسک، شستشوی دست و استفاده از وسایل ضدعفونی دست) استفاده می‌کرده‌اند. همچنین در خصوص احتمال ابتلا به بیماری کرونا ۳۹/۹ درصد افراد مبتلا اصلاً احتمال نمی‌داده‌اند که به بیماری مبتلا شوند.

با استفاده از روش رگرسیون لجستیک چندگانه، رفتارهای افراد مبتلا به جز استفاده از وسیله نقلیه عمومی حداقل با یکی از ویژگی‌های دموگرافیک افراد مرتبط بوده است. بر اساس یافته‌های مطالعه حاضر، شانس تهیه غذا از بیرون در افراد شاغل در حوزه بهداشت و درمان ۶۶ درصد کمتر از افراد خانه‌دار بوده است و در افراد بی‌سواد و دارای تحصیلات ابتدایی- راهنمایی شانس تهیه غذا از بیرون به ترتیب ۸۲ و ۸۱ درصد کمتر از افراد دارای تحصیلات دانشگاهی بوده است ($P < 0.05$). زنان نسبت به مردان به صورت معنی‌داری، ۳۹ درصد کمتر شانس حضور در اماکن عمومی حضور داشته‌اند. افراد شاغل در حوزه بهداشت و درمان ۷۵ درصد کمتر از زنان خانه‌دار شانس حضور در اماکن عمومی را داشته‌اند، اما در رفتار سایر مشاغل با زنان خانه‌دار که گروه مرجع بوده‌اند، تفاوت معنی‌داری مشاهده نگردیده است ($P > 0.05$). افراد بی

جدول ۲. عوامل تاثیر گذار بر رفتار پرخطر افراد در مبتلایان به کووید-۱۹ در شهرستان مورد مطالعه

P-Value	CI	OR	خیر فراوانی (درصد)	بله فراوانی (درصد)	رفتار مورد بررسی / متغیر
تهیه غذا بیرون از منزل					
شغل					
-	-	۱	۱۶۷(۳۲/۶)	۳۶(۲۱/۷)	خانه‌دار
۰/۵۷	۰/۴۳-۱/۶	۰/۵۷	۷۱(۱۳/۸)	۲۳(۱۳/۹)	آزاد
۰/۴۱	۰/۳۹-۱/۴۷	۰/۷۵	۸۱(۱۵/۸)	۳۴(۲۰/۵)	اداری- فرهنگی
۰/۸۴	۰/۵۵-۲/۰۴	۱/۰۶	۶۹(۱۳/۵)	۲۵(۱۵/۱)	دانش‌آموز- دانشجو- بیکار- بازنشسته
۰/۷۷	۰/۵۴-۲/۱۱	۱/۰۹	۵۸(۱۱/۳)	۲۹(۱۷/۵)	صنعتی- نظامی- چوپان و کشاورز
۰/۰۳	۰/۲۱-۰/۹۳	۰/۴۴	۶۷(۱۳/۱)	۱۹(۱۱/۴)	بهداشت و درمان
تحصیلات					
< ۰/۰۰۱	۰/۰۷- ۰/۴۰	۰/۱۸	۸۷(۱۷/۲)	۹(۵/۷)	بی‌سواد
< ۰/۰۰۱	۰/۱۰- ۰/۳۹	۰/۱۹	۱۱۲(۲۲/۲)	۱۲(۷/۵)	ابتدایی و سیکل
۰/۱۶	۰/۴۳-۱/۱۴	۰/۷۰	۱۰۸(۲۱/۴)	۴۴(۲۷/۷)	دیپلم
-	-	۱	۱۹۸(۳۹/۲)	۹۴(۵۹/۱)	دانشگاهی
حضور در اماکن عمومی					
جنسیت					
-	-	۱	۱۴۴(۴۸)	۲۳۷(۶۰/۲)	مرد
۰/۰۰۱	۰/۴۵-۰/۸۲	۰/۶۱	۱۵۶(۵۲)	۱۵۷(۳۹/۸)	زن
سابقه مسافرت فرد					
شغل					
-	-	۱	۱۵۶(۳۰/۱)	۴۵(۲۸/۸)	خانه‌دار
۰/۷۶	۰/۵۹-۲	۱/۰۹	۶۹(۱۳/۳)	۲۵(۱۶)	آزاد
۰/۷۸	۰/۴۷-۱/۷۷	۰/۹۱	۸۴(۱۶/۲)	۳۰(۱۹/۲)	اداری- فرهنگی
۰/۹۳	۰/۵۲-۱/۸	۰/۹۷	۶۹(۱۳/۳)	۲۳(۱۴/۷)	دانش‌آموز- دانشجو- بیکار- بازنشسته
۰/۶۴	۰/۶۱-۲/۱۸	۱/۱۶	۶۳(۱۲/۲)	۲۴(۱۵/۴)	صنعتی- نظامی- چوپان و کشاورز
۰/۰۰۲	۰/۱-۰/۶۱	۰/۲۵	۷۷(۱۴/۹)	۹(۸/۵)	بهداشت و درمان
تحصیلات					
۰/۰۱۵	۰/۱۹-۰/۸۴	۰/۴۰	۸۱(۱۶)	۱۴(۹/۱)	بی‌سواد
۰/۲۵	۳۹-۱/۲۸	۰/۷۱	۹۳(۱۸/۴)	۲۹(۱۸/۸)	ابتدایی و سیکل
۰/۱۹	۰/۴۲-۱/۱۸	۰/۷۱	۱۱۶(۲۲/۹)	۳۶(۲۳/۴)	دیپلم
-	-	۱	۲۱۶(۴۲/۷)	۷۵(۴۸/۷)	دانشگاهی
سابقه مسافرت اطرافیان					
سکونت					
-	-	۱	۴۵۵(۸۴/۳)	۱۱۳(۷۳/۴)	شهر
۰/۰۰۲	۱/۲۶-۲/۹۷	۱/۹۴	۸۵(۱۵/۷)	۴۱(۲۶/۶)	روستا
سابقه تماس با حیوانات					
سکونت					
-	-	۱	۵۱۷(۸۷/۶)	۵۰(۴۹/۵)	شهر
< ۰/۰۰۱	۴/۵۵-۱۱/۴۵	۷/۲۲	۷۳(۱۲/۴)	۵۱(۵۰/۵)	روستا

بحث

راهکارهای بسیار مناسب ارائه شده در دوران پاندمی دورکاری است که می تواند تا حدود زیادی اجتماعات در محل کار و سفرهای کاری را کاهش دهد (۱۶). بر همین اساس توصیه می شود سازمان ها و شرکت های مختلف در صورت امکان شرایط انجام کار از راه دور را برای نیروی انسانی خود فراهم ساخته و هرچه بیشتر شرایط دورکاری را تسهیل نمایند. علاوه بر موارد فوق نتایج آنالیز رگرسیون لجستیک در این مطالعه نشان داد در بین مشاغل مختلف شرکت کننده در این پژوهش، افراد شاغل در حوزه بهداشت و درمان نسبت به سایر گروه های شغلی کمترین میزان مسافرت و تهیه غذا از بیرون را داشته اند. این یافته با نتایج مطالعات انجام شده بر روی کارکنان درمانی در کشورهای پاکستان و چین هم سو بود، یافته های این مطالعات نشان داد کارکنان بهداشت و درمان سطح بالایی از دانش و عملکرد مربوط به انجام اقدامات پیشگیرانه را از خود بروز داده اند (۱۷، ۱۴). همچنین مطالعه انجام شده بر روی دانشجویان پزشکی ایرانی نیز نشان داد که این دانشجویان عملکرد مطلوبی در انجام رفتارهای پیشگیرانه ای از قبیل کاهش رفتن به سفر و مهمانی و تهیه غذا از بیرون را داشته اند (۱۰).

نتیجه گیری

نتایج مطالعه حاکی از حضور حداکثری افراد مبتلا در اماکن عمومی شلوغ و پرجمعیت بوده است. با توجه به اینکه رعایت توصیه ها و دستورالعمل هایی مانند عدم حضور در اماکن عمومی و شلوغ و رعایت فاصله فیزیکی از اهمیت بهداشت عمومی برخوردار است، ضروری است که آموزش های بیشتری در این خصوص به همه گروه های جامعه ارائه شود و اقدامات بازدارنده مناسب کماکان اجرا شود. همچنین یافته ها حاکی از وجود ارتباط بین شیوع رفتارهای پرخطر با برخی ویژگی های دموگرافیک بود؛ بنابراین توصیه می گردد اطلاع رسانی در مورد رفتارهای پرخطر به صورت هدفمند و با توجه به ویژگی هایی مانند سطح تحصیلات، جنسیت و محل زندگی افراد انجام شود. در این خصوص لازم است برای بهبود عملکرد و کاهش رفتارهای پرخطر مرتبط با کووید ۱۹ برنامه های آموزش بهداشت با هدف ارتقاء دانش بیماری های عفونی و مطابقت با عادات زندگی مبتنی بر گروه های خاص به ویژه برای جوامع روستایی و گروه های با تحصیلات پایین توسعه یابد. علاوه بر موارد ذکر شده تداوم اعمال محدودیت هایی از قبیل محدودیت تجمعات و دورکاری می تواند در کنترل این بیماری و ارتقای سطح سلامت جامعه موثر باشد. در نهایت توصیه می شود چنین ارزیابی هایی به صورت دوره ای از رفتارهای گروه های مختلف جمعیتی انجام شود، این امر می تواند منجر به برنامه ریزی آگاهانه و تصمیم گیری های هوشمندانه برای جلوگیری از شیوع بیماری کووید ۱۹ گردد.

تشکر و قدردانی

این مقاله حاصل طرح پژوهشی مصوب دانشکده علوم پزشکی اسفراین می باشد (کد اخلاق : IR.ESFRUMS.REC.1399.002) که با حمایت مالی این دانشکده اجرا شده است. نویسندگان بر خود لازم می دانند از حوزه مدیریت پژوهشی دانشکده، کمیته اپیدمیولوژی کووید - ۱۹ و همکاران معاونت های آموزشی، بهداشتی و درمان و همچنین بیمارستان امام خمینی (ره) تقدیر و تشکر نمایند.

رفتار مردم در گروه های مختلف جمعیتی یکی از مؤلفه های مهم انتخاب و بکارگیری روش حل مشکل در بحران های مختلف مانند پاندمی کووید ۱۹ می باشد (۱۱)؛ بر همین اساس این مطالعه با هدف بررسی شیوع رفتارهای پرخطر در مبتلایان به این بیماری مورد بررسی قرار گرفت. نتایج پژوهش حاضر نشان داد حضور در مکان های عمومی شایع ترین رفتار پرخطر (۶۰ درصد) در مبتلایان به بیماری کووید ۱۹ شرکت کننده در این مطالعه بود. همان طور که مطالعات پیشین نشان داده است حضور در مکان های عمومی بدون رعایت فاصله مناسب می تواند یکی از دلایل مهم شیوع بیماری کووید ۱۹ باشد و بر همین اساس بر ضرورت رعایت آن بیش از پیش توجه شده است (۹، ۱۰). علاوه بر این، یافته های مطالعه حاضر نشان داد بین شیوع رفتارهای پرخطر در میان مبتلایان به بیماری کووید ۱۹ و برخی از ویژگی های دموگرافیک مبتلایان رابطه معنی داری وجود دارد؛ درک و شناسایی این روابط می تواند سبب توسعه هرچه بهتر اقدامات هدفمند برای پیشگیری و کنترل بیماری در بین گروه های مختلف جمعیتی شود.

نتایج مطالعه حاضر بیانگر این بود که بین جنسیت و میزان شیوع رفتار پرخطر حضور در مکان های عمومی رابطه معنی داری وجود دارد، به طوری که زنان به شکل معنی داری کمتر از مردان در مکان های عمومی حضور یافتند. هرچند این امر می تواند به علت وضعیت شغلی زنان شرکت کننده در این مطالعه باشد که اغلب خانه دار بودند (۳۰ درصد)، اما در مطالعات انجام شده در کشورهای ایران، ترکیه و چین نیز نتایج مشابهی به دست آمد و زنان به طور معنی داری بیش از مردان پروتکل های بهداشتی را رعایت نموده و در این خصوص نگرش، دانش و عملکرد بهتری داشتند (۱۲-۱۴).

مقایسه انجام شده در مطالعه حاضر بین جمعیت شهری و روستایی مبتلا به کووید ۱۹ نشان داد رفتارهای پرخطری مانند سابقه مسافرت اطرافیان و سابقه تماس با حیوانات در جمعیت روستایی بیش از جمعیت شهری شیوع داشته است. این یافته با نتایج مطالعه انجام شده بین جمعیت شهری و روستایی چین هم راستا بود. در مطالعه یو و همکاران ساکنان شهری نسبت به ساکنان روستایی اقدامات پیشگیرانه بهتری از خود بروز داده بودند (۱۴). احتمالاً این امر می تواند به علت پایین بودن سطح سواد ساکنین روستاها نسبت به افراد شهرنشین باشد، به علاوه ساکنین روستایی اغلب به امور دامپروری نیز مشغولند که سبب افزایش تماس با حیوانات می شود. بنابراین لزوم توجه بیشتر به آموزش در این گروه از افراد حائز اهمیت است.

نتایج مقایسه بین گروه های تحصیلی مختلف در مطالعه حاضر نشان داد افراد بی سواد و کم سواد نسبت به افراد دارای تحصیلات دانشگاهی کمتر به مسافرت رفته اند. این در حالی است که مطالعات انجام شده در چین و مصر نشان داد هرچه سطح تحصیلات افراد بالاتر باشد، سطح دانش کووید ۱۹ آن ها بالاتر است و رفتارهای پیشگیرانه بهتری از خود نشان می دهند، که با یافته های این پژوهش همخوانی ندارد (۱۴، ۱۵). با توجه به وضعیت شغلی مبتلایان دارای تحصیلات دانشگاهی در این مطالعه، ممکن است دلیل اغلب این مسافرت ها، کاری باشد و همین امر سبب افزایش مسافرت ها در بین افراد دارای تحصیلات دانشگاهی شده باشد؛ که محل کار و زندگی آن ها در دو شهر مجاور است. یکی از

References

- Mahase E. China coronavirus: WHO declares international emergency as death toll exceeds 200. *BMJ*. 2020;**368**:m408. doi: [10.1136/bmj.m408](https://doi.org/10.1136/bmj.m408) pmid: [32005727](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32005727/)
- World Health Organization. WHO statement regarding cluster of pneumonia cases in Wuhan, China. Beijing; WHO: 9 Jan 20202020.
- <https://covid19.who.int/>.
- <https://maps.isc.gov.ir/covid19/>.
- Zu ZY, Jiang MD, Xu PP, Chen W, Ni QQ, Lu GM, et al. Coronavirus Disease 2019 (COVID-19): A Perspective from China. *Radiology*. 2020;**296**(2):E15-E25. doi: [10.1148/radiol.2020200490](https://doi.org/10.1148/radiol.2020200490) pmid: [32083985](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32083985/)
- Huang C, Wang Y, Li X. Clinical Features Of Patients Infected With 2019 Novel Coronavirus In Wuhan, China. *Lancet*. 2020;**395**(10223):497-506. doi: [10.1016/S0140-6736\(20\)30183-5](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30183-5)
- Shereen MA, Khan S, Kazmi A, Bashir N, Siddique R. COVID-19 infection: Origin, transmission, and characteristics of human coronaviruses. *J Adv Res*. 2020;**24**:91-98. doi: [10.1016/j.jare.2020.03.005](https://doi.org/10.1016/j.jare.2020.03.005) pmid: [32257431](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32257431/)
- World health organization. 2020. Available from: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novelcoronavirus-2019/advice-for-public>.
- Czeisler ME, Tynan MA, Howard ME, Honeycutt S, Fulmer EB, Kidder DP, et al. Public Attitudes, Behaviors, and Beliefs Related to COVID-19, Stay-at-Home Orders, Nonessential Business Closures, and Public Health Guidance - United States, New York City, and Los Angeles, May 5-12, 2020. *MMWR Morb Mortal Wkly Rep*. 2020;**69**(24):751-758. doi: [10.15585/mmwr.mm6924e1](https://doi.org/10.15585/mmwr.mm6924e1) pmid: [32555138](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32555138/)
- Taghrir MH, Borazjani R, Shiraly R. COVID-19 and Iranian Medical Students; A Survey on Their Related-Knowledge, Preventive Behaviors and Risk Perception. *Arch Iran Med*. 2020;**23**(4):249-254. doi: [10.34172/aim.2020.06](https://doi.org/10.34172/aim.2020.06) pmid: [32271598](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32271598/)
- Ashrafi-rizi H, Kazaempour Z. The Challenges of Information Service related to the COVID-19 Crisis. *J Mil Med*. 2020;**22**(2):207-209.
- Nasirzadeh M, Aligol M. Assessment of Knowledge, Attitude, and Factors Associated with the Preventive Behaviors of Covid-19 in Qom, Iran, in 2020. *Qom Univ Med Sci J*. 2020;**14**(7):50-57. doi: [10.29252/qums.14.7.50](https://doi.org/10.29252/qums.14.7.50)
- Yıldırım M, Güler A. COVID-19 severity, self-efficacy, knowledge, preventive behaviors, and mental health in Turkey. *Death Stud*. 2020:1-8. doi: [10.1080/07481187.2020.1793434](https://doi.org/10.1080/07481187.2020.1793434)
- Yue S, Zhang J, Cao M, Chen B. Knowledge, Attitudes and Practices of COVID-19 Among Urban and Rural Residents in China: A Cross-sectional Study. *J Community Health*. 2021;**46**(2):286-291. doi: [10.1007/s10900-020-00877-x](https://doi.org/10.1007/s10900-020-00877-x) pmid: [32757087](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32757087/)
- Abdelhafiz AS, Mohammed Z, Ibrahim ME, Ziady HH, Alorabi M, Ayyad M, et al. Knowledge, Perceptions, and Attitude of Egyptians Towards the Novel Coronavirus Disease (COVID-19). *J Community Health*. 2020;**45**(5):881-890. doi: [10.1007/s10900-020-00827-7](https://doi.org/10.1007/s10900-020-00827-7) pmid: [32318986](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32318986/)
- Belzunegui-Eraso A, Erro-Garcés A. Teleworking in the Context of the Covid-19 Crisis. *Sustainabil*. 2020;**12**(9):3662. doi: [10.3390/su12093662](https://doi.org/10.3390/su12093662)
- Hussain I, Majeed A, Imran I, Ullah M, Hashmi FK, Saeed H, et al. Knowledge, Attitude, and Practices Toward COVID-19 in Primary Healthcare Providers: A Cross-Sectional Study from Three Tertiary Care Hospitals of Peshawar, Pakistan. *J Community Health*. 2021;**46**(3):441-449. doi: [10.1007/s10900-020-00879-9](https://doi.org/10.1007/s10900-020-00879-9) pmid: [32632645](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32632645/)